Ålands landskapsregering

Dokumentnamn
UTLÅTANDE

Bilaga 1, Rk1c24E19
Brevnr
20 Rk1c

Ärendenr
ÅLR 2024/7982

Datum
22.11.2024

Hänvisning
RP 192/2024 rd

Riksdagens förvaltningsutskott
HaV@eduskunta.fi

Kontaktperson
Dan Sundqvist, specialsakkunnig i integration

Ärende

Utlåtande gällande regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av integration och till lagar som har samband med den

Lagstiftningsbehörighet

Lagstiftningsbehörigheten i fråga om landskapsregeringen och under landskapsregeringen lydande myndigheter och inrättningar, kommunernas förvaltning, socialvård, undervisning och läroavtal samt främjande av sysselsättningen på vilka områden lagstiftningsbehörigheten jämlikt 18 § 1, 2, 4, 13, 14 och 23 punkterna i självstyrelselagen för Åland tillkommer landskapet. Till rättsområdena undervisning och främjande av sysselsättningen hör även lagstiftningen om yrkesvägledning och arbetsförmedling. Landskapslagarna gäller även näringsverksamhet på vilket område behörigheten jämlikt 18 § 22 punkten i självstyrelselagen med vissa undantag tillkommer landskapet.

Riket har enligt självstyrelselagens 27 § 2, 21 och 26 punkterna lagstiftningsbehörighet i ärenden gällande rätt att vistas i landet, att välja boningsort och att färdas från en ort till en annan, medborgarskap, utlänningslagstiftning, pass, övrig arbetsrätt och arbetsavtal med vissa undantag. Till rikets lagstiftningsbehörighet hör även enligt 27 § 6 och 7 punkterna i självstyrelselagen förmynderskap, familjeförhållanden och barns rättsliga ställning.

Utlåtande

Ålands landskapsregering vill i linje med tidigare utlåtande framhålla att det aktuella förslaget kan få negativa konsekvenser för de åländska kommunernas benägenhet att ta emot kvotflyktingar och personer med internationellt skydd. På grund av den åländska lagstiftningens utformning gällande kostnader för socialvård medför förslaget att samtliga åländska kommuner och Ålands landskapsregering blir skyldiga att medfinansiera kostnaderna för enskilda åländska kommuners mottagande av personer som får internationellt skydd och deras familjemedlemmar samt personer som får tillfälligt skydd

och som har hemkommun. Detta riskerar i förlängningen påverka Ålands övergripande vilja att delta mottagande av personer som får internationellt skydd och deras familjemedlemmar samt personer som får tillfälligt skydd och som har hemkommun.

De föreslagna förändringarna i 63 § Ersättning för utkomststöd, särskilt avskaffandet av den statliga ersättningen för det grundläggande utkomststödet, medför allvarliga konsekvenser för de åländska kommunerna och Kommunernas socialtjänst k.f. Ålands landskapsregering framhåller vikten av att riksdagens förvaltningsutskott noggrant överväger det föreslagna ändringsförslaget om att avskaffa det grundläggande utkomststödet samt den reducera kompensationstiden för kompletterande och förebyggande utkomststöd från tre år till ett år. Det är landskapsregeringens uppfattning att detta riskerar att skapa betydande påfrestningar för kommunernas ekonomi. Landskapsregeringen förväntar sig att det inte i ett senare skede medför att rikets kommuner erhåller ersättning eller kompensation för bortfallet av ersättningen där Åland utelämnas.

Likt tidigare utlåtanden understöder Ålands landskapsregering förtydligandet i 68 § Ersättning för kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel gällande myndigheten Ålands hälso- och sjukvård möjlighet att få ersättning för hälso- och sjukvårdskostnader. Landskapsregeringen är också positiva till det förtydligande som görs 98 § Stödjande av återflyttning för åländska kommuner.

Gällande 74 § Riksomfattande informationssystemtjänster för integrationsfrämjande bör det förtydligas att enbart kommunerna i riket är skyldiga att ingå i systemet och de åländska kommunerna bör ges möjlighet ansluta till systemet om de så önskar. Ålands landskapsregering vill påminna om att de åländska kommunerna, med hänvisning till behörighetsfördelningen ovan, inte kan tvingas att ingå i detta system. I landskapsregeringens tidigare utlåtande har däremot de åländska kommunerna framfört ett intresse av att få tillgång till systemet. Detta bedöms kunna bidra till en mer effektiv administration av ärenden som rör invandrare som flyttar mellan riket och Åland samt i omvänd riktning. Detta förutsätter dock att systemet görs svenskspråkigt i enlighet med självstyrelselagens bestämmelser. Språkliga utmaningar har identifierats i en del av de system tillhandahålls av riket som idag, vilket framgår av exempelvis biträdande justitiekanslerns beslut OKV/894/70/2024. För att säkerställa att Ålands behov tillgodoses fullt ut bör därför språkkraven beaktas redan vid utveckling av systemet.

Ålands landskapsregering understryker fortsatt vikten av att det administrativa merarbete som Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS) åläggs vid integrationen av personer enligt 2 § 3 och 4 mom. kompenseras fullt ut för de uppgifter som utförs inom landskapet. Med hänsyn till detta framhåller landskapsregeringen att riksdagens förvaltningsutskott noggrant bör överväga skrivningar i syfte att säkerställa att AMS tilldelas en skälig ersättning för det administrativa merarbete som dessa uppgifter medför. Detta kunde göras tex genom att utskottet ber berört ministerium medverka till detta.

Minister Arsim Zekaj

Specialsakkunnig i integration Dan Sundqvist